

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.09.1970, sp. zn. 3 Cz 19/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.CZ.19.1970.1

Číslo: 5/1971

Právní věta: I když úhrada za užívání družstevního bytu stavebního bytového družstva byla stanovena s přihlédnutím k existenci, výši a úhradám splátek podle úvěrových podmínek dlouhodobého investičního úvěru, jenž byl bankou družstva poskytnut na bytovou výstavbu, nemění to ničeho na povaze této úhrady za užívání družstevního bytu, jejíž placení je uživatelům družstevního bytu uloženo stanovami stavebního bytového družstva. Nemůže se proto ten, kdo družstevní byt užíval a úhradu za jeho užívání platil, domáhat po skončení užívání bytu vůči stavebnímu bytovému družstvu ani vůči novému uživateli téhož družstevního bytu vrácení částek, které v rámci úhrady za užívání bytu připadaly na hrazení splátek dlouhodobého investičního úvěru.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.09.1970

Spisová značka: 3 Cz 19/70

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Družstvo stavební bytové, Hospodaření s byty

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

čl. 13

čl. 22

§ 120 40/1964 Sb. § 168

§ 451

§ 452

§ 454 76/1964 Sb. čl. 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhala zaplacení částky 2146,32 Kčs s přísl. Ke zdůvodnění svého žalobního návrhu uváděla, že v době od 1. 4. 1965 do 30. 11. 1968 obývala družstevní byt v domě stavebního bytového družstva, který nyní užívá žalovaná H. K., a v uvedeném období spolu s úhradou za užívání předmětného bytu platila pravidelně i měsíční splátky na úhradu té části bankovního úvěru poskytnutého družstvu na stavbu domu, jež připadala na její byt, takže zaplatila během uvedeného období celkem částku 2146,32 Kčs. Žalovaná H. K. splácí nyní již jen tu část uvedeného úvěru, která nebyla dosud žalobkyní zaplacená, takže, podle názoru žalobkyně, získala na úkor žalobkyně neoprávněný majetkový prospěch v zažalované částce 2146,32 Kčs.

Žalovaná H. K. navrhla zamítnutí žaloby a tvrdila, že žalobní nárok není odůvodněn, protože mezi ní a žalobkyní není žádný právní vztah. Dále tvrdila, že částka připadající na úrok a úmor investičního úvěru je zahrnuta do úhrady za užívání bytu a úhrady za služby spojené s užíváním bytu ve smyslu § 168 o. z. Není tedy žalovaná na úkor žalobkyně obohacena a nezískala na její úkor žádný neoprávněný majetkový prospěch.

Okresní soud v Ostravě dospěl v rozsudku k závěru, že nárok žalobkyně je nárokem z neoprávněného majetkového prospěchu ve smyslu § 451 a násl. o. z., přičemž tento prospěch mohl vzniknout jen u žalované H. K., jako právní nástupkyně žalobkyně v osobním užívání družstevního bytu.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle čl. 13 písm. b), c) vzorových stanov stavebního bytového družstva občanů, vydaných Ústřední radou družstev v Praze se schválením vlády a oznámených ve Sbírce zákonů v částce 76/1964 Sb., je člen družstva povinen uhradit členský podíl a platit úhradu za užívání bytu a za poskytnuté služby a podle písm. d) téhož článku je povinen v rozsahu tam stanoveném přispívat na úhradu případných ztrát družstva.

Dlouhodobý investiční úvěr na bytovou družstevní výstavbu poskytuje státní banka družstvu k jeho žádosti. Družstevník vůči bance není v právním vztahu a není povinen poskytnutý úvěr jí hradit.

Podle zásad pro stanovení úhrady za užívání bytu a za služby spojené s užíváním bytu ve stavebních bytových družstvech, vydaných Ústřední radou družstev pod čj. 64 418/22/66 a uveřejněných ve Věstníku ÚRD, ročník č. 3, pod č. 1, se v úhradě za užívání bytu rozpočítávají - podle poměru užitkové plochy bytu uživatele k užitkové ploše všech bytů v domě - výdaje družstva a mezi nimi i financování oprav a investic, roční splátky a úroky z bankovního úvěru. Jde o podkladové složky, sloužící k výslednému propočtu celkového obnosu úhrady za užívání družstevního bytu.

Pokud tedy žalobkyně za dobu, po kterou byla uživatelkou bytu, platila úhradu za jeho užívání, plnila tak jenom povinnost, která jí byla uložena, jako člence družstva, již citovaným ustanovením vzorových stanov. Nemůže se proto, i když úhrada za užívání bytu byla vypočtena i s přihlédnutím k existenci, výši a úvěrovým podmínkám dlouhodobého investičního úvěru, který byl družstvu poskytnut na bytovou výstavbu, domáhat vrácení částek takto zaplacených ani na nové uživatele družstevního bytu ani na stavebním bytovém družstvu (čl. 22 vzorových stanov).

Na žalované H. K. se nemůže žalobkyně zaplacení těchto částek domáhat proto, že mezi nimi nebyl žádný právní vztah; na žalovanou nepřešlo členství žalobkyně ve stavebním bytovém družstvu a její právo užívat družstevní byt, takže není právní nástupkyní žalobkyně a nevstupuje do jejích práv a závazků ohledně družstevního bytu. Žalobkyně také, pokud ve smyslu § 168 o. z. a čl. 13 písm. c) vzorových stanov stavebních bytových družstev občanů platila úhradu za užívání družstevního bytu, plnila, jak bylo již uvedeno, jen svou členskou povinnost. Nevynaložila tedy náklad za žalovanou H. K., která v té době nebyla uživatelkou předmětného družstevního bytu a nebyla povinna náhradu za užívání platit. Nepřichází proto použití ustanovení § 454 o. z. v úvahu.

Podle čl. 8 vzorových stanov jsou domy, garáže a ostatní majetek družstva v jeho družstevním vlastnictví. Žalovaná H. K., která není vlastníkem ani domu, ani bytu, který jako členka družstva užívá, nemůže být obohacena tím, že byl z části uhrazen dlouhodobý investiční úvěr. Nemohl by tedy již z tohoto důvodu být vůči ní po právu nárok na vrácení neoprávněného majetkového prospěchu. Nelze také dovodit, že by žalobkyně plnila žalované H. K. bez právního důvodu nebo z neplatného

právního úkonu nebo že by žalovaná získala na její úkor majetkový prospěch z nepoctivého zdroje.

Napadeným rozsudkem byl proto porušen zákon v ustanoveních § 451, § 452 a § 454 o. z. v souvislosti s čl. 13 písm. b), c) vzorových stanov stavebního bytového družstva občanů.